

Tīgus apskats

PERSONĀLA PIESAISTE 2010

(iekšējā un ārējā atlase, noma, sludinājumi internetā)

Salīdzinājumā ar 2008. gadu pērn uzņēmumi **atlases kompāniju pakalpojumus dažāda līmeņa darbinieku meklēšanai izmantoja samērā gausi**. Strauju pieprasījuma samazināšanos personāla atlases uzņēmumi izjuta jau 2008. gada otrajā pusē, kad grūto finansiālo apstākļu un brīvā darbaspēka resursa pieejamības dēļ daudzi darba devēji atteicās no personāla atlases pakalpojumiem, veicot personāla atlasī saviem spēkiem. Viszemākais punkts atlases biznesā bija vērojams 2009. gada pavasarī. Jau **gada beigās darba piedāvājumu skaits stabilizējās** un atsevišķās uz eksportu orientētās nozarēs bija novērojams neliels darbinieku pieprasījuma pieaugums.

2009. gada laikā personāla atlases pakalpojumus izmantoja galvenokārt uzņēmumi ar ārvalstu kapitālu un ražošanas uzņēmumi. Reaģējot uz zemo pieprasījumu, atlases pakalpojumu sniedzēji ievērojami samazināja **cenās par atlasī, pagājušajā gadā tās samazinājušās vidēji par 30–40%**.

Īstu profesionāļu vērtība darba tirgū tikai pieaug

Turpinās vadošā personāla atlases tirgus aktivitātes pieaugums, kas aizsākās jau 2008. gada rudenī. Arvien vairāk **vadošā personāla atlases projektu tiek veikti Baltijas līmenī**, piemērotāko kandidātu meklējot visās trijās valstīs. Vispieprasītākie ir speciālisti un vadītāji pārdošanas, mārketinga, tad IT un finanšu jomās. Līdztekus tam ir augušas arī darba ņēmēju prasības attiecībā uz kandidātu pieredzi un kompetencēm. Tiek meklēti cilvēki, kas būs spējīgi veiksmīgi strādāt pārmaiņu ekonomiskajos apstākļos ar ievērojami samazinātiem resursiem un daudz prasīgākiem patērētājiem.

Vajadzīgi labi pārdevēji

Pieprasījums pēc pārdošanas speciālistiem vienmēr ir bijis liels, taču šobrīd šajos amatos sameklēt labu darbinieku ir grūtāk,

kā „treknajos” gados, kad patērētāju aktivitāte jau tā bija augsta. Laiks, kad „vētras laikā pat tītari lido” ir beidzies, šobrīd vajadzīgi aktīvi pārdevēji, kas spēj „aizraut”, izprast klientu vēlmes un vajadzības, piemērojot tās savam piedāvājumam. Tajā pašā laikā vērojams pieprasījums pēc pārdevējiem ar specifiskām zināšanām, kas ieguvuši izglītību kādā citā nozarē.

2009	2008	2007	2006	TOP Personāla atlases konsultantu kompānijas*
1	4	3	2	Amrop / Executive Search Baltics ▲
2	3	2	-	CVO Recruitment Latvia ▲
3	7	10	-	Pedersen & Partners ▲
4	2	5	5	AIMS International Latvia (Fontes grupa) ▼
5	9	14	-	Talentor Latvia ▲
6	8	11	8	Eiro Personāls ▲
7	1	1	1	WorkingDay Latvia ▼
8	5	4	3	Ariko ReServ ▼
9	12	8	9	Mercuri Urval ▲
10	11	13	-	I-Work Latvia ▲

* pēc LBKA apkopotās informācijas ņemot vērā uzņēmuma apgrozījumu no personāla atlases pakalpojumiem.

Personāla atlase ir darbs, ko veic personāla atlases konsultants kandidātu piesaistei un novērtēšanai Latvijā.

Netiek ņemts vērā:

- apgrozījums no darba sludinājumu publicēšanas medijos;
- apgrozījums no CV datubāzes pieejas pakalpojumiem;
- apgrozījums no klientu konsultēšanas, apmācības un tamlīdzīgiem pakalpojumiem, kas nav tieši saistīti ar personāla atlases procesu;
- apgrozījums no darbinieku iznomāšanas pakalpojumiem, kas saistīti ar darbinieku algām un to nodokļiem.

Pieteikumu skaits uz vakancēm ir krities.

Visaugstākā bezdarbnieku aktivitāte darba tirgū bija vērojama 2009. gada sākumā, kas gada laikā mazinājās. Iestājoties ekonomikas atkusnim, sāk atdzīvoties arī darbinieku meklēšana. Tajā pašā laikā vērojama darba meklētāju aktivitātes samazināšanās, īpaši uz speciālistu vakancēm. Pieprasītākā amatu kategorija darba meklētāju vidū ir administratīvais darbs un asistēšana, krīzes skartās nozares (celtniecība, nekustamais īpašums u.c.), kā arī visi tie amati, kur netiek izvirzītas augstas prasības. Uz šādām vakancēm pieteikumu skaits joprojām mērāms simtos.

Joprojām grūti atrast prasībām atbilstošu kandidātu. Šī brīža darba meklētāji pamatā ir bezdarbnieki, tie, kas pēc darba devēju novērtējuma izrādījušies mazāk perspektīvi un tika atlaisti pirmie. Tādu kandidātu, kas strādā un kas iepriekšējos gadus aktīvi apmeklēja darba intervijas un bija gatavi pārvilināšanai uz citu uzņēmumu par lielāku atalgojumu, ir kļuvis ievērojami mazāk. Šodien cilvēki par savu prioritāti izvirza stabilitāti, karjeras attīstības un savu kompetenču un pieredzes efektīvākas realizēšanas iespējas atliekot labākiem laikiem.

Amati, kas nonāk pie personāla atlases uzņēmumiem, ir tie, kuros darba devējiem pašiem grūti atrast kandidātus, jo konkrēto speciālistu trūkst.

2009	2008	2007	TOP Personāla meklēšanas Internetā pakalpojumu sniedzēju kompānijas*
1	1	1	www.cv.lv ▶
2	-	-	www.cvmarket.lv ▲
3	2	3	www.e-darbs.lv ▼
4	3	4	www.workingday.lv ▼
5	4	-	www.manpower.lv ▼

* pēc LBKA apkopotās informācijas ņemot vērā uzņēmuma apgrozījumu, kas attiecas uz sludinājumu izvietojumu Internetā un datubāzes piekļuvi.

Straujš atalgojuma līmeņa kritums 2009. gadā. Darba devēji samazina fiksēto atalgojumu, uzsvāru liekot vai pat piedāvājot vienīgi mainīgo atalgojuma daļu. Arvien biežāk ir sastopami augsti kvalificētu speciālistu pieteikumi uz zema līmeņa amatiem.

Tomēr, kā atzīst atlases konsultanti, darba devējam, kurš vēlas piesaistīt patiesi talantīgu speciālistu, ir jāparūpējas par adekvātu atalgojumu arī šobrīd, un, kā rāda prakse, augsta līmeņa vadītāju algas kopumā ir palikušas 2008.gada līmenī.

Noteikumus diktē darba devēji. Šodienas darba devēji ne vien izvirza ļoti augstas prasības kandidātiem, meklējot “universālos kareivjus” par minimālo algu, bet arī biežāk atļaujas uzdot nelikumīgus un diskriminējošus jautājumus darba intervijās. Līdztekus formālajiem novērtēšanas kanāliem, nereti kandidātu izvērtēšana tiek veikta ar sociālo tīklu starpniecību. Aizvien retāk darba devēji sevi apgrūtina ar atteikuma vēstuļu nosūtīšanu.

Šī brīža **pieprasītākās kompetences darba tirgū ir labas prezentācijas un argumentācijas, kā arī pārdošanas prasmes.** Pieaugot globālo kompāniju interesei par ārpakalpojumu centru izveidi Latvijā, tiek meklēti darbinieki ar ļoti labām angļu un citu Eiropas un Skandināvijas valstu valodu zināšanām. Aktualizējas pieprasījums pēc specifiskām ražošanā nepieciešamām prasmēm. No kandidātiem tiek gaidīta ne vien vēlme un spēja strādāt, bet arī prasme saredzēt iespējas, izkāpt ārpus rāmjiem un ierastā, lai sasniegtu aizvien jaunus mērķus.

Kā norādīja vairāki atlases tirgus dalībnieki, situācijā, kad bez darba palikušajiem būtu adekvāti jānovērtē savas pozīcijas un atbilstību darba tirgus pieprasījumam, aktīvi meklējot iespējamus savu zināšanu un prasmju pilnveidošanas scenārijus, darba meklētāji no tā izvairās. ”Viens no lielākajiem paradoksiem, kas raksturo šī brīža darba tirgu Latvijā, ir apbrīnojami lielais bezdarbnieku skaits, kuri strādāt negrib, neprot un nav gatavi”, secina CVO Recruitment Latvia vadītāja Jūlija Artjuhova.

Ir augusi darba devēju interese par darbinieku nomas pakalpojumiem. Ja tradicionāli šo iespēju izmantoja ārvalstu kompāniju pārstāvniecības, tad tagad tas kļuvis aktuāls arī vietējiem uzņēmumiem, kuriem šobrīd būtiski palielināt organizācijas mobilitāti un būt elastīgiem lēmumu pieņemšanas un izpildīšanas procesā. Uzņēmumi biežāk izmanto īstermiņa nomas (2-3 mēneši) iespējas. Līdzīgi kā atlases pakalpojumiem, arī nomas pakalpojumu cenas ir samazinājušās- vidēji par 25%.

Kā norāda darbinieku nomas pakalpojuma sniedzēji, lai šis pakalpojums sniegtu papildus vērtību gan darba ņēmējiem, gan darba devējiem, ir svarīgi noteikt iznomātā darbinieka statusu, kā arī jāprecizē šis nodarbinātības veids Latvijas Darba Likumdošanā.

Kopumā personāla atlases uzņēmumu nākotnes redzējums ir pozitīvs. Pēc nepārdomātām

atļaišanām darba devēji izjūt resursu trūkumu, tāpēc pieprasījums pēc jauniem darbiniekiem pieaugs. Ja līdz šim kandidāti, izvērtējot jaunus darba piedāvājumus, bija ļoti piesardzīgi, tad, uzsākoties ekonomikas augšupejai, atkal pieaugs interese par karjeras attīstību un savu kompetenču un pieredzes efektīvāku realizēšanu.

2009	2008	2007	2006	TOP Personāla nomas pakalpojumu sniedzēju kompānijas*	
1	2	2	-	Simplika	▲
2	3	3	-	Manpower Latvia	▲
3	4	4	3	WorkingDay Latvia	▲
4	5	5	2	Medicīnas Biznesa Akadēmija	▲
5	-	-	-	Eiro Personāls	▲

* pēc LBKA apkopotās informācijas ņemot vērā uzņēmuma apgrozījumu, kas attiecas uz darbinieku iznomāšanu Latvijā.

Apskatu sagatavoja:

Latvijas Biznesa Konsultantu Asociācija

Dainis Locāns, Sanita Gailāne @ 01.06.2010
t.29267840

A HIGHER LEVEL of
management consulting
Certified Management Consultant

СЕРТИФИЦИРОВАННЫЙ КОНСУЛТАНТ

Latvijas Biznesa Konsultantu Asociācija (LBKA) ir sabiedriska organizācija, kas ir sociāli atbildīga un brīvprātīgi iesaistās sabiedrības informēšanā un izglītošanā par inovatīviem un uz zināšanām balstītiem vadības risinājumiem. LBKA apvieno vairāk kā 80 biznesa konsultantu kompānijas un neatkarīgus sertificētus vadības konsultantus, kuru zināšanas un profesionalitāte ir novērtēta atbilstoši vienotajiem starptautiskajiem ICMCI (*International Council of Management Consulting Institutes*) kritērijiem, ko pielieto vairāk kā 40 pasaules attīstītākajās valstīs.

A Member of ICMCI

Jauni risinājumi — Jaunas iespējas